

Kosmopolitisme Zomereditie-3

Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
Maieutiek 2019

Eerwereld

“Het algemene beeld is als volgt: eer hebben betekent dat je recht hebt op respect. Als je dus wilt weten of een samenleving geeft om eer, moet je eerst kijken of de mensen in die samenleving vinden of iemand het recht heeft om met respect te worden behandeld. Het volgende waar je naar op zoek moet, is of dat recht op respect al dan niet wordt verleend op grond van een verzameling gemeenschappelijke normen, een code. Een eerecode bepaalt hoe mensen met bepaalde identiteiten het recht verwerven op respect, hoe ze dat kunnen verliezen, en hoe het hebben en verliezen van eer de wijze verandert waarop die mensen worden behandeld.” (Appiah 2016, p.190)

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Narratief

Wat is een narratief? Het is het verhaal op basis waarvan feiten in een bepaalde relatie tot elkaar worden gepresenteerd.

Doel van het narratief is niet de feiten zo objectief mogelijk presenteren, maar het doel is een vorm te vinden waarin de bekende en geaccepteerde feiten zo aaneengeregen worden dat er een verhaal over het verleden en het heden ontstaat dat de toekomst kan dragen.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Globalisering

Als mensen meer met elkaars narratief en eerwereld in contact komen veranderen de verhalen en de manier waarop iemand eer krijgt of kan verliezen.

We zoeken altijd naar een verhaal waar we samen mee verder kunnen, maar onze verhalen uit het verleden staan soms lijnrecht tegenover elkaar. (kolonisatie, slavernij, het verslaan van de Hunnen) dat maakt het lastig en feiten zijn nauwelijks behulpzaam.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Veranderende eerwereld en veranderend narratief;

Vader van Appiah en de besnijdenis van Asantejongens (blz. 91),
De gebonden voetjes in China,
Kolonialisme,
De ontgroeningen in de studentenverenigingen,
De omgang met roken,
enz

Het verlies van een eerwereld maakt het onduidelijk wie er eer verdient en waarom. (de Coentunnel)

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Morele debatten

Morele debatten zijn altijd heikel in die zin dat ze gaan over zaken waar mensen waarde aan hechten. Het gaat dus niet in de eerste plaats over feiten, maar over waarden.

Maar hoe zitten die begrippen die deel uitmaken van een moreel debat in elkaar?

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Dikke en dunne moraal

M.Walzer (1935) stelt dat ethiek altijd dik begint en dat we naar dunne moraal grijpen als we in debat zijn met mensen met andere opvattingen dan de onze.

Dik= diep geworteld in een context en met een geschiedenis van gebruik.

Dun = universeel maar oppervlakkig, vaak meer rationeel, abstract en beargumenteerbaar.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Rol van taal

Spreken over dikke en dunne moraal is al lastig genoeg binnen één cultuur. Abortus, voltooid leven en wel of geen religie op school, zijn daar duidelijke voorbeelden van.

Lastiger wordt het als er tussen twee contexten/culturen gesproken wordt en er geen gemeenschappelijk taalspel gevonden kan worden.

De vraag is dan, ook al gaat het over waarden, welke feiten mogen deelnemen aan het gesprek.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Praten over geesten en familie

Of het nu gaat om de feiten of dat we het willen hebben over de waarden, de dikke moraal van de geestenwereld in de context van Appiah's opvoeding kent geen equivalent in het Nederlands.

Maar zo iets concreets als 'familie' daar komen we wel uit... of niet?

De Akancultuur kende *abusua*, een vrouwelijke lijn waarbij ook getrouwde vrouwen bij hun broers wonen. (66,67).

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3

Een tweede voorbeeld is het taboe

Akywadeɛ

Verboden in het Asante die horen bij een bepaalde groep en die wanneer ze overtreden worden leiden tot onreinheid.

Westerse redenering ; iets is een taboe omdat er goede redenen zijn om het niet te doen.

Asante redenering ; het is een taboe en ik kan wel een paar redenen verzinnen waarom het een taboe is.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-3